

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

13 de Datiua tutela, & de Attilianis, aliisque tutoribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

conditionem domus, & soluere debita tam realia quam personalia & immobilia ei iure patris familias tueri & coleere. & in statu decenti conseruare. Et dummodo qui habet hanc gardiam, non transeat ad secunda vota: quo casu faciunt quidem perceptos fructus suos, sed de mobilibus reddunt minoribus rationem. Habet hoc ipsum ius gardiæ nobilis, Rex Gillia in Normania si quando minoribus filiis relictiis decedat aliquis nobilis, fructusque lucratur, & cedit eos cui vult vsq; ad tempus pubertatis: cum onere vt iuxta conditionem & qualitatem familiæ minoribus de omnibus prospiciatur, & rebus eorum. Subinde, si patroni seruorum manumissione cuiam eorum si impuberes sint abiecit non videntur, & subire illorum tutelam debent, §. 1. de legi. patro. tute. multo magis & parentes liberorū mino. um emancipatorum: saltem æquali ratione, quod patroni & parentes, & liberi & liberi emancipati fere eodem iure reguntur, tit. in P. & C. de obseq. a lib. & libert. parent. & patron. prestand. Alioquin illis interdicienda esset emancipatio, vt immanitatis exercenda instrumentum: præsertim, quia, vt ait Diocletian. & Maxim. abdicatio, quæ Gæco more ad alienandos liberos vsurpabatur, & antea sic dicebatur, Romanis legibus non comprobatur, l. abdicatio 6 de patr. por. lib. 8. C. tit. 47. Dion. Halicar. in 2. antiq. ¶ Et quæmadmodum antea dicitur, dici non possunt filii, sic neque ab ea paternam sollicitudine possunt eximi. In matre certe sublati præscripti prohibitione, quæ illam a tutela arcebat, l. 1. quando mul. tut. offic. fun. pas. lib. 5. C. tit. 35. l. iure nostro de test. tut. in P. l. fin. de tute. in P. adhuc firmatur paternam emancipantis tutela: nam mulieres filios non habent in potestate, §. siemina, de adop. l. nulla. de suis & h. u. hered. Et tamen ista si velint, tutrices filiorum esse possunt l. si. quan. mul. tut. offic. §. c. & aua quoque. Atque vnum illis sufficit, videlicet vt a secundis nuptiis abstinere, quibus interuenientibus finitur tutela. Et remissum sacramento illis, quod ante præstabant, renuntiantes nuptiis & Velleiano auct. sacramentum, & auct. matr. & aua. C. quand. vul. tut. of. §. c. ex his, de her. ed. ab int. vin. coll. 9. qui corriguntur in sacramento per §. propterea, ut vt sine p. obib. matr. debet. §. cred. §. c. coll. 7. cons. 4. in auct. Et dummodo etiam mater honeste vixerit. ¶ Nam si in luxuriose viuente statuta sunt eadem pœnæ, quæ in transeuntibus ad secundas nuptias, Bar. Bal. Ang. & Sa. y. in l. in his solis. C. de renoc. don. Ant. Aret. in tit. de legi. patro. tute. in si. facit l. fin. C. quan. mul. off. §. c. ubi. natiuitatem suam in altam conseruat. §. c. & ideo priuatur tutela. ¶ Lex etiam ¶ Claudia feminarum legitimas tutelas sustinet, vt ait Vlpianus in ti. iur. tit. 11. Et hodie præferunt mater & aua si velint, & petant tutelam filiorum, legitimis aliis tutoribus omnibus & datiuis: non autem testamentariis, in auct. matr. & aua d. tit. quon. mul. §. c. neque patris si super sit pupillo, l. ubi. matr. que am. sis. viri. eod. ¶ Admittuntur ¶ tamē simul aua & aua & aua cum patre in tutela nepotis, vt notat Accurs. in d. auct. matr. in ver. matr. & in ver. testamentariis. in fin.

De Patronorum legitima tutela. Cap. II.

Instit. lib. 1. tit. 37. l. 3. de legi. tut. 2.

- 1 Patronorum tutela liberorum ex lege 12. tab. per extensionem.
- 2 Liberti Orcini quos habeant iutores.

EX lege duodecim tabul. ¶ liberorum & libertarum tutela ad patronos libe. ofque eorum pertinet, videlicet nõ ex verbis legis, sed ex mente, per interpretationem verborum, in §. 1. de legi. patron. tute. l. 3. de legi. tut. in P. quæ ad agnatos deferrebant ab intestato successiõnem agnatorum, & consequenter curam eorum: vt idem intelligatur in patronis, ad quos ab intestato successio liberorum potest peruenire, §. 1. de successio. libero. ¶ Proinde ¶ qui ex senatuconsulto Rubriano peruenit ad libertatem, non habebit tutorem eum qui rogatus est: sed Orcinus libertus effectus pertinebit ad familiam testatoris. In qua specie, incipit tutela ad liberos patroni primos pertinere, quæ ad patronos non pertinet: quod quidem in c. in lib. Orcinis locum habet, testamento manumissis, vt eisdem verbis scribit Vlp. in l. 3. de legi. tut. in P. Quid sit Orcinus libertus iam diximus in tit. de liberis.

De Fiduciaria tutela. Cap. 12.

Lib. 1. Instit. tit. 19.

- 1 Continuatio cap. Fiduciarii iutores qui, eod. §. 3.
- 2 Fiduciaria tutela & patronorum differentia.

3-4. Fiduciaria tutela quare dicitur.

5 Frater lege 12. tabul. non eras legitimus tutor fratri emancipato, quare hodie contra.

Accedit tractatio ¶ de fiduciaria tutela, velut appèdix ad superiorum parentum præc. me explicatam, dum i. l. c. u. patris tutoris, qui emancipauit nepotes vel filios minores, & mortuus est ante ætatem legitimam eorum filii eius alii si virilis sexus superhnt, fiduciarii tutores filiorum suorum, nepotum videlicet a patre emancipatorū, vel fratris vel fororis, vel ceterorum efficiuntur: si modo perfectæ sint ætatis & illi, §. 1. & si. de fiduc. tute. explicat optime Theoph. cod. tit. lib. 1. Insti. iur. tit. 19. ¶ Quod non ¶ potest dici de tutela liberorum minorum, mortuo patrono, quæ pertinet ad filios patroni, vt ad legitimus, non vt ad fiduciarios. Et ratio diuersitatis est, ex eo quod liberus si seruus mansisset, eodem iure vtique remansisset apud liberos domini post mortem eius, id est, eiusdem status post mortem, ac in vita domini fuisset. At contrarium in filio, qui si in vita patris non fuisset emancipatus, tempore vitæ in eius potestate quid fuisset, at post mortem nequamquam, nec in fratrium potestatem recideret, neque ideo in tutelam, §. a qui. cum 2. seq. de fiduc. tut. Neque ius, quod ex emancipatione filii habet patens, ad alios filios, vel successores transfert. l. 1. §. liberos, si a pat. quæ fuer. manu. lib. 37. P. tit. 12. in manumissione autē serui diuersum est, quæ transfertur ius in liberos, l. filii 9. de iur. patro. eod. lib. tit. 14. l. si operarium 29. de oper. libert. lib. 38. P. tit. 1. l. vni. §. fin. autem. de latim. libert. toll. ¶ Vlpianus, Qui liberum caput, qui in tit. tit. 11. mancipatum sibi, vel a parente, vel a coemptore manumissit, per similitudinem patroni tutor efficiatur, qui fiduciarius tutor appellatur. ¶ Fiduciarii ¶ porro hic tutores dicuntur, habita ratione fiducia seu fidei contractus in emancipatione, seu pacto, quo diximus contractam fuisse fiduciam in parentum tutela. Alii referunt ad fidem, quam pater & lex habent fratri propter propinquitatem sanguinis, eum fratris minoris tutelam non repudiaturum. Vtque intentia probabilis est: cum fiducia, & fiducia: ius a fide habitadicitur, Tabolen. in l. Senus Satornius 46. ad Senat. Trib.

¶ Frater ¶ quidem iure antiquo erat tutor fratri legitimus, si ante mortem pater non emancipasset, quia agnatus proximus fratri minori, l. tutor. ad Senat. Trib. Velleia. l. fin. C. de legi. tut. ad dnm emancipabatur, non poterat talis esse, quia emancipatione capite minutus perdebat ius agnationis, l. tutela, de cap. diminut. nec ad emancipati intestati successiõnem sui vocabantur iure ciuili vel lege duodecim tabularum sed per prætorem per bonorum possessionem in vnde cognati, §. si. de legi. agnat. sui. cess. cum similib. Non autē erat capitis minutio, cum morte patris quis sui iuris fiebat, l. si filius, §. si. ad Senat. Trib. Maced. & ideo tunc nõ definebat esse agnatus. Ceterum hodie cum cognationis & agnationis, vt ante dnm in legitima tutela differentia expunctæ sint, & fratres quoque emancipati suis succedant, & contra emancipatis sui ex lege postea introducta, l. meminimus C. de legi. hered. fratres dicimus quoque minorum fratrum emancipatorum viuente patre post mortem eius legitimus tutores, hoc est, auctoritate legum vocatos, retenta quoque ratione legis 12. tabul. vt quia ad ipsos successio deferenda est, & tutela quoque petueniat, l. quo tutel. de reg. iur.

De Datiuâ tutela, & de Attilianis, aliisque tutoribus. Cap. 13.

- 1 Tutor datiuus quando constituitur.
- 2 Datus nõ datur iutores quando testamentariis, vel legitimi sunt: & si datur illis non excusatis, periculum non ad datos, sed ad testamentarios vel legitimos tutela pertinet.
- 3 Tutela datiuâ non datur habenti alium tutorem.
- 4 Tutor non datur, tutorem habenti, nec curatorem habenti, curator.
- 5 Datus tutela decernitur, vel petitione procedente, vel officio indicis, quomodo.
- 6 Mater tenetur filio etiam naturalibus tutores petere, aliquem eis non succedat.
- 7 Tutores filio patronorum libertus cogitur petere.
- 8 Tutores qui possunt, sed non coguntur, pupillis petere.
- 9 Tutores clarissimarum personarum, a quibus eligi & dari possunt.
- 10 Tutores interdum peti dari & curatores creditorum.
- 11 Tutores non habentibus & nerane petentes dantur inter alia magistratibus.

- 12 Tutoris a quibus magistratibus dari possunt.
- 13 Lex Atilia a quo lata, & unde iutores.
- 14 Lex Julia & Titia de tutoribus in provinciis dandis, qualis.
- 15 Iura civilia nouo a quibus dantur tutores.
- 16 Tutoris datio neque imperis, neque iurisdictio est, nec delegari potest.
- 17 Magistratus qui possunt dare tutores enumerati.
- 18 Episcopi an tutores hodie dari possint, & quando.
- 19 Cuius territorii magistratus esse debeat, qui tutores dat, an pupilli, an tutoris, an vtriusque, vel alterius.
- 20 Forma donationis tutoris, ne erretur, inquiratur de moribus & facultatibus eius, nuntiatur abfinita da. o.
- 21 Qui tutores dari, & quibus diebus tutor testam.

Quando f nullus pupillis est tutor testamentarius vel legitimus §. 1. de Atil. tuto. vel nemo ex testamento heres existit, sed est, i. eod. l. si nemo, §. 1. de hereditas, i. o. de testa. tut. in P. vel si idoneus non est, l. sepe ad alium, i. 3. C. qui pot. tuto. l. 27. P. tit. 10. qui vel sic impeditur administrare, vel quia pendet conditio, l. si quis sub condicione, ii. de testa. tut. d. §. sed est, de Atil. tuto. iud. quia datus est testamento, vel quia minor est legitimus, §. si. de fiducia. tut. l. 1. de legiti. tut. in P. vel quia captus ab hostibus datus, d. §. sed est, §. l. 1. §. si apud hostes, de legiti. tutor. vel mortuus vel in perpetuum relegatus, l. 3. C. qui pot. tuto. l. i. c. 4. in quib. casibus tut. hab. &c. l. 5. C. i. 36. tunc dari alium oportet. Quamdiu tamen testamentarius vel legitimus tutor non possunt alii dari, nisi prius illi se ex. uoluerint, vel reiecti fuerint, §. sed est testamento, de Atil. tut. l. si quis sub condicione, l. 3. de testa. tut. §. Singulareque est, quod monet Iohannes Faber vsque adeo nec. efflatio perquirendas esse testamentarias & legitimas tutelas, & eas precedere datiuam: ut si testamentarius vel legitimus exculati non sunt, datua a iudice nihil operetur, nec valeat, & periculum administrationis ad testamentarios vel legitimus non exculatos pertineat, nihilominus a tempore quo pupillus egit tutorem, Fab. in §. 1. de Atil. tut. Quod certe expresse cautum inuenio a Diocletiano, & Maxim. CC. in l. si foror, 9. qui dar. tut. v. l. curat. pos. lib. 5. C. i. 36. quorum verba haec: Si foror tua filius tuore legitimo patris confinito nec illo exconfinito primogenio tutor datus est cum habenti tutorem, alium dari ius a prohibeant, necessitatem admittit, a iudice ad eum pertinere, nec te datione tenet non ambigunt. §. Ratioque alia quod ipsi velint nolint, citra iuriam exculatorem tutores sint, & sic in mora ex qua sunt datos constituntur. Proinde hac lege non tenebitur se. quia illis non defertur tutela, nisi velint & petant, in. auth. ut licet. mari & ania, 2. quando mul. tuto. offi. sum. §. 3. C. de Subfidia. tut. itaq; est haec: datua tutela, toties exloquenda, quoties nullus tutor est, ut antea diximus: nam quoties is qui iam tutor est, non potest superesse tutela: aut munere suo fungitur, non tutor, sed curatores dandi sunt. §. Quia f tutorem habenti, tutor dari non potest, §. inter dnm. de curat. & d. l. si foror, d. cum iure, qui per tut. l. l. i. c. 4. in quib. casibus tut. hab. &c. l. 5. C. i. 36. sicut nec curator curatorem habenti, l. cum semel, §. de iure. l. b. 26. P. tit. 1. Nisi causa cognita nec. effluas cogatur diffulum patrimonium si sit, & amplum, l. propter late diffusum, 3. in quib. cau. tutor vel curator hab. tut. dar. l. 1. lib. 5. C. i. 36. Daretur etiam alius tutor tutorem habenti ad tempus, si prior appellasset, l. 2. de tutor. §. curat. dat. ab his, &c. l. b. 26. P. tit. 5. vel donec alius redeat, vel idoneus fiat.

5 §. Bifariam f porro datua tutela decernitur, vel petitione praecedente, vel ex officio magistratus. In petitione personae quaedam tutorem pupillo vel minori dari tutores vel curatores tenentur iure petere: alia quaedam non tenentur, sed possunt petere, videlicet a magistratibus. §. Tenentur f primum matres, quae si non petierint, indignas su. cessione filii se faciunt, l. 1. 2. §. 4. qui per. tutor. eod. l. tit. 6. l. 3. §. l. matris pietas, 6. §. l. cum amantibus, §. 8. §. leg. eod. lib. 5. C. i. 31. l. matres, & l. hominem, ad Senat. Tertul. C. Quod & in liberis earum naturalibus tantum locum habet, quibus non petitis eis non succedunt, l. fin. C. qui per. tuto. Verumptamen si filiam habeant tutores alios, si non petant, non committant in legem, l. cum iure, 9. C. qui per. tutor. nec etiam si non petant illis curatores: cum puberes annis 25. sibi petere possint, l. matris pietas, 6. §. 1. eod. Et quamuis exigendum non sit a pupillo, ut tutorem petat, vel eum conueniat, l. 2. de tutel. in P. tamen recte sibi curatores petit, l. 3. §. si. qui per. tutor. in P. Imo si non petat & egeat, cogitur petere, l. 3. §. pen. de tutel. P. l. 1. C. qui per. tutor. §. Item f liberi filii patronorum petere debent tutores, a-

liquin negligentia vel malitia omittentes, vt desertores obsequii puniuntur, l. 2. §. liberos, eod. in P. l. 2. C. eod. tit. §. Possunt, f sed non coguntur petere tutores pupillis constituti, cognati, affines, amici parentum, & educatores ipsorum puerorum, l. 2. qui per. tutor. in P. l. nepotibus, i. o. C. eod. amita, l. amita, §. C. eod. alii vix possunt, nec coguntur, vt nec etiam qui a tutela exculati sunt petere non teneantur, l. 3. qui per. tutor. in P. §. In f clarissimarum personarum pupillis nominantur & eliguntur a senatoribus tutores: & si senatores eo in loco non sunt, a curialibus civitatis eius loci, l. 1. de tutor. & cura. illustr. person. lib. 5. C. i. 33. §. In f defectum quoque petentium, creditor petere potest, dari pupillo debitorum tutores, vt habeat eum quo expectatur, l. si filius debitoris tui. C. qui per. tutor. si modo prius proximos rogauerit, vt peterent, & contemserint, l. 3. §. 1. eod. tit. in P. §. Possunt, f & nullo petente etiam a magistratu dari, l. 1. de iurisd. omn. iud. P. l. quod dicit, qui dar. tutor. poss. Qui tamen seipsum dare non potest, l. 4. de tutor. & curat. dat. ab his, &c. in P. etiam collegam dare possit, l. 2. bi ab his, 19. eod. §. Qui f sint autem magistratus, qui dent, & qua formula dare debeant, leges variae praecipere, ex quibus quaedam in defuetudinem abierunt, quaedam adhuc reuertuntur, alia quoque subrogatae sunt Quatuor olim leges hac de re latae: Atilia, Julia, Titia, Iunia: ex quarum auctoritate, non ex propria magistratuum iurisdictione dabantur tutores. §. Atilia f lex fertur lata, vel ab A. Atilio Galatino, vel a C. Atil. Regulo temporibus belli Punici primi, cum bello aduerso pluribus Romanis caesis, complures Romae orfani relictis fuissent. Si cui nullus omnino tutor fuerit, inquit Iustinianus, §. 1. de Atil. tuto. l. 1. Inst. tit. 20. ei dabatur quidem in urbe a praetore urbano, & maiore parte tribunorum plebis tutor ex lege Atilia. In epitomate Vlpiani seu in eius fragmentis dicitur, quod lex Atilia iubet mulieribus pu. iussive Romae, non habentibus tutores, dari a praetore, videlicet urbano & maiore parte tribunorum plebis, quas tutores Atilianos vocant, Vlp. in tit. 1. 1. 1. §. Lex f Julia & Titia in provinciis potestatem dandi tutores praesidibus provinciarum concedebat, §. 1. de Atil. tuto. Arbitror ego illas leges, habuisse illud singulare propter auctoritatem eorum, qui concedebant tutores, nempe praetoris urbani, tribuni, & praesidum provinciarum, vt sine autione exigenda, rem pupillorum saluam fore, & sine mandato de cogendis tutoribus, possent tutores ex arbitrio constituere & cogere, §. sed ex his, versum supra scriptis, de Atil. tuto. Vlpianus legem Iuliam ad filias restringere videtur, dum ait, Ex lege Julia de maritandis ordinibus, tutorem datum a praetore vbi et mulieris virginis, quam ex hac ipsa lege nubere oportebat, ad dotem dandam, dicendam, promittendumque, si legitimum pupilla non haberet. Et postea senatum censuisse, ut etiam in provinciis quoque similiter a praesidibus earum, ex eadem causa tutores darentur, Vlpian. in tit. 1. 1. Iunia lex, idem d. tit. tutorem fieri iubet Latino, vel Latinis impuberibus eum, qui etiam ante manumissionem, ex iure Quiritium fuit. §. Verum quia istae f leges ex vfu abierunt, §. sed ex his, de Atil. tuto. & earum habemus in iure tractationem, dicemus in summa omnia latiori de illis quaestione, repetendum quod his verbis tradidit Iustinianus §. sed hoc iure eod. Hoc iure vsumur, vt Romae quidem praes. eius urbi, vel praetor secundum suam iurisdictionem: in provinciis autem praesides ex inquisitione tutoris creent, vel magistratus iussu praesidum, si non sint magna pupill. facultates. §. Tutoris f datio, neq; imperium est, neq; iurisdictionis: sed ei soli competit, cui nominatum hoc dedit, vel lex, vel senatus consultum, vel princeps, Vp. in l. tuto, 6. §. Tutoris datio, de iure, P. l. si eod. §. Promittit f non omnes magistratus, qui imperium vel iurisdictionem habent, ideo dare tutorem posse dicuntur. Quare quibus haec facultas indulta, aliis mandare vel delegare non possunt, l. nec mandante, §. de tutor. & curat. dat. ab his in P. Iubete tamen qui dare possunt, alios magistratus, quibus etiam concessum est vt possint dare, vt dent si maiores sunt, non dubitamus, d. §. sed hoc iure, l. in. de offi. procons. in P. l. Lucius Titius, 47. §. cum in testamento, de admiff. tuto. P. l. quod dicit, 6. qui dar. tutor. offi. C. Ius dandi tutores habebant consules, d. §. sed ex his, Antoninus autem Philocephus Caesar, primus praetorem tutelarum fecit, cum ante a consulis peterentur vt diligentius de tutoribus tractaretur, teste Iulio Capitolino in vita Anton. Philof. Vlpianus ante Iustinianum testatur, ius dandi tutores concessum fuisse omnibus magistratibus municipalibus, eoque iure vsos: dum modo daretur is, qui municipii eorum esset, Vlpian. l. ius dandi, 3. §. l. vbi, 19. §. final. de mor. & curat. dat. ab his, &c. P. l. 1. de magistrat. conueniunt, Cicer. in Verrem. Item concessum consulis, praesidibus, & oratione

Marci eorum legatis, moderatoribus prouinciarum, eis dare qui eiusdem prouinciae essent, vel ibi haberent domicilium, l. 1. de tutor. dat. ab his. Et Paulus iam responderat. vbi absum ex loco vbi tutor potest dari, magistratus, qui tutores dare possent, de curionibus iuberet dare, dum moas legitime conueniant, l. vbi absum. 19. de tutor. & curator. dat. ab his. P. Iustinianus postremo loco sancit, ut nec expectata iussione praesidium, si facultates pupilli vel adultis usque ad quingentos solidos valeant defensores ciuitatis una cum religiosis antistite ciuitatis, vel alias publicas personas, id est magistratus, vel iuridicum Alexandria ciuitatis, tutores vel curatores creare, cum legitima cautela, id est, in periculo eorum qui recipiunt. §. nos autem, de Antist. iur. Nonel. 15. Antistites etiam hic Iustinianus sacros, capaces notionis tutelae & tutorum facit, videlicet ea ratione, qua alibi in l. tam domensis. 2. 1. de episc. aud. libr. 1. C. tit. 7. vult & antistitis sententia, dotes & nuptias filiorum furiosorum & amentium definiti & statui: quia orphanorum & miserabilium personarum cura & inspectio, sollicitudini episcopali iniuncta est, l. i. eod. C. vt causa Dei. Quia domus custodit aduenas, pupillum & viduam suscipiet. Psal. 145. At citra hanc misericordiam & necessitatis causam, hodie forsitan antistes se non immiscerent dationi, nisi in defectum secularis iudicis: quo casu deuoluere potestas ad ecclesiasticum, c. ex tenore, & c. licet, de for. compet. Exceptis locis vbi habet iurisdictionem temporalem, vbi proculdubio potest, c. si duobus, de appell. Vult & Iustinianus in curatoris furiosi iuramento antistitem adesse in prouinciis & locis vbi est. l. final. §. sed cum antiquitas, & §. in prouinciis, de curat. furio. lib. 5. C. tit. 70. Si pupillus tamen sit clericus secundum Bartolum in l. de tuto. dat. ab his. & c. tutor ei dari debet per iudicem ecclesiasticum, non per laicum: quia datur potissimum tutor personae, non bonis.

18 ¶ Verum si laicum dare non potest, quia iurisdictionis episcopi non est, antistitem de episc. & cler. sed clericos alios vel religiosos, eosque iure canonico, ca. peruenit. 86. dist. 1. non ciuili, antist. & reuerendos de episc. & cler. Poterit & laicos nominare iudici seculari, quos subire tutelam secularis cogat: vt notat Ioan. Faber & Angelus, Ioan. Faber in §. 1. nume. 4. & ibi Ang. Arctinus, in nu. 10. de Antist. tutor. ¶ Cuius tamen loci magistratus huiusmodi esse debent, qui creare possint tutores, an domicilii pupilli, an facultatum, an vtriusque, an alieni etiam ab illis, non vnicam habes analytice speciem, sed distinctione sustulit. Consentiant quidem omnes: non nisi iurisdictionis pupillis tutores per magistratus dari posse, quia lege ita expresse cautum, l. neque a praeside, §. qui dare iur. vel cura, poss. lib. 5. C. tit. 34. l. 1. §. fin. de tut. dat. ab his, in P. At quomodo iurisdictionis iudicis dicatur pupillus, non in omnibus consentiunt interpretes. Ergo dicendum, si pupillus bona & domicilium habeat in vno municipio, vel alio loco, proculdubio iudex eius loci tutorem dat: si in altero loco moretur, & alibi domicilium habet, iudex vtriusque loci potest dare, l. 1. vbi per. tuto. C. l. pupillo, & l. 1. §. 1. de tuto. & curato. dat. ab his, in P. Si tamen, inquit Ioan. Faber in §. 1. de Antist. tuto. num. 3. Alter alterum praenerit, praerentione cessat potestas alterius iudicis: quod si de praerentione non constat, vel concursu se impediunt, nisi conueniant. l. duo sunt Titii, de testam. iur. Vel, quod Faber sequitur, quilibet in iurisdictione sui iudicis administrabit, l. 2. C. de testam. iur. Si tamen in vna prouincia bona & originis domicilium in alia tantum, aut ibi etiam bona habeat: tunc qui est datus in loco domicilii, vbi que poterit administrare. Siue datus fuerit a testatore, quod caret dubio, siue a iudice, l. 2. de excusat. tuto. C. §. datus, eod. ap. Iustin. nisi datus se excuset de bonis extra prouinciam tractandis, quo casu recte eius loci iudex prospiciet de tutore, l. non solum, §. qui testamento, & l. propter, §. licet, & l. in respectu, §. cum oriundus, de excusat. tuto. l. magis puto, §. illud, de reb. eo. qui sub tut. in P. Quod si pupillus in aliqua prouincia moretur, & in alia habeat domicilium originis & bona, iudex qui cognoscit in loco vbi moratur, debet hanc quaestionem reiecit tractandam ad locum domicilii, l. vnic. per. tuto. C. arg. l. cum vnus, §. is qui, de bon. aucto. ind. possid. in P. & eorum que notantur a glos. in l. heres absens, §. 1. de iudic. in P. Bartolus tamen dixit pupillum, etsi iudicio careat, posse sibi constituere & eligere domicilium aliquo in loco, vt possit ita habere tutorem, Bartolus in l. 1. de tuto. & cur. dat. ab his. Sic Azo tradit, pupillum extra domicilium existentem, cum litem mouere alibi vbi est desiderat, posse ratione eius litis, & ad illam legitime tractandam, petere ibi sibi tutorem dari, Azo in l. qui per. tut. C. in Summa. Similiter si pupillus alicubi conueniatur, iudex eorum quo vocatus est, etsi iudex secundum ea quae diximus extra domicilium non sit idoneus, e-

ius rei tamen ratione potest tutorem dare, l. si. §. 1. & ibi in corp. de administrat. tutor. libr. 5. C. tit. 37. Bartolus dicit l. 1. de tut. & curat. Quia ratione litis, videtur res fore sui esse: quibus enim iurisdictione permittitur negotii, his & omnia permilla censentur, sine quibus expediri non possent, l. 2. de iurisd. omni. iudic. in P. l. final. de officio eius cui mand. est iurisd. in P. Neve contentia causae diuidatur, l. nulli, C. de iudic. aut lis protrahatur, dicit l. final. §. 1. de administrat. tutor. C. Et ita plene intelligimus iuridicos prouinciarum, posse tutorem in eo casu dare subditis alterius iurisdictioni, si ad eos lis deuoluta sit, & ita ratione consequentia: Nam aliter non possunt, inquit Faber Senesc. halli subditis Baronum dare, nisi in defectum & negligentiam illorum, Faber in §. 1. num. 6. de Antist. tuto. In comitiis Augustae Vindelicorum anno 1548. in prouincia Germania habita in his comitiis, art. 1. sub Carolo 5. Caesare statutum est, ne singuli tutores vel curatores, siue testamentarii siue legitimi, datus vel ordinati iudicialiter, se tutelae administrationi ingerant, nisi a magistratu ipsius antea decreta & commissa fuerit. Et vt postea teneantur de bonis omnibus mobilibus & immobilibus, creditis, debitis, literis, & regitris inuentarium conficere: & iurare quod pupillorum ac minorum suorum rebus, ac bonis personisque eorum, fidam & honestam custodiam adhibebunt.

¶ In petitione ¶ tutoris, ad quam secuta datio, si erratum in facto sit, non valet datio, l. tutor, 10. de tutor. & curat. dat. ab his, in P. Ante dationem inquisitio facienda est, §. sed hoc iure vrimus, de Antist. tuto. l. 2. & §. 1. in confirmando, & §. de confirm. tutor. vt diximus: dehinc, si absens detur tutor vel curator, dare operam debet, vt nuntiatio ei fiat intra triginta dies, l. fin. de tuto. & cur. dat. & c. in P. Nam ab ea denuntiatione incipiunt currere tempora 50. dierum exculationibus concessorum, l. si re, §. quinquaginta, & §. oportet, de excusat. tutor. Postea satisfactio exigenda ante administrationem, vt diximus in officio tutoris.

¶ Qui ¶ autem dari possint tutores a magistratibus, satis apparet arbitror ex his, quae diximus proprio capite antea. Porro omni die tutor dari potest, l. nec mandante, 8. §. dari tutor, de tutor. & curato. dat. & c. in P.

De tutoribus honorariis, & notitiae causa datis. Cap. 14.

- 1 Tutorum alia diuisio.
- 2 Honorariis tutores qui, & quando tutelae onere tenentur, & eorum officium.
- 3 Notitia causa tutor datus quis, periculum & officium.

¶ Nec ¶ tutores quidam sunt quibus administratio tutelae conceditur, alii qui honorarii dicuntur, alii qui notitiae causa dati dicuntur, vbi in l. quod si forte, l. §. 1. de solutio. lib. 48. P. tit. 1. De his qui administrant, vel administrare debent, potior est & praecipua in hoc tutelarum tractatu quaestio. Et de his dictum iam est. Honorarii tutores sunt, qui non gerunt tutelam, sed ad duntur gerentibus, vt sua auctoritate eos in defensione pupillorum iuuent, & negligentiam accutiunt: datus vel a testatore, vel a iudice, qui tamen immunes a periculo tutelae non sunt, l. si quis tutor, §. quod ergo, de rit. nupt. in P. Ita tamen si ex vltis facultatibus tutorem qui male administrat: ipsi non soluendo inueniuntur, etsi male administrantes non fecerint inspectos, ob negligentiam videlicet: cum illorum munus sit obseruare actus tutorem gerentium, & saepe ab illis rationem exigere, & sollicitudinem qualiter conuertentur: & si pecunia sit, curare vt deponatur ad praediorum comparationem, l. 3. de administr. tutor. lib. 26. P. tit. 7. Horum quoque auctoritate recte a pupillo negotiageruntur, l. pupillum, de acq. hered. l. quod si forte, §. si de solutio. Non tamen in dicitur honoris causa datus, qui ita datus est, vt rationes ab aliis gerentibus acciperet, Papini in Libro nostro, 26. §. honoris, de testam. iur. aliud enim est rationem ab aliquo expolcere, nam hoc tantummodo honoris est videlicet, audire quid, & quomodo gesserint tutores, & consilium illis dare in faciendis: aliud rationes accipere, hoc est, gesti monumenta & actus, & subductionem calculi, & ratioctia penes se habere, vnde hic gestio quaedam est, & administratio. Non autem quando rationem tantum exigunt generaliter diligentiae. Notitiae ¶ causa ¶ datus dicitur tutor, is qui ad instruendos conutores, scilicet de rebus & negotiis testatoris vel pupilli, datur: cui & solui potest, quia & hic vt & honorariis si velint, administrare possunt, nisi interdictum sit nominatum, d. l. quod si forte, §. sunt quidam, & §. qui notitia causa, de solutio. Et hic etiam notitia causa datus, perinde